

19. december 2014

Flere opgaver løses af frivillige på arbejdspladser med FOA-medlemmer

Svar indsamlet fra FOA-medlemmer i oktober 2013 viser, at frivilligt arbejde er mest udbredt på plejehjem/plejecentre og meget lidt udbredt i daginstitutioner og SFO'er. En fjerdedel af de medlemmer, der arbejder på arbejdspladser med frivillige, har svaret, at der er opgaver, som før blev varetaget af ansatte, men som inden for det sidste år er overtaget af frivillige.

Hovedresultaterne fra undersøgelsen er:

- 4 ud af 10 medlemmer (38 %) i undersøgelsen (der ikke omfatter dagplejen) har svaret, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. På plejehjem/plejecentre gælder det næsten 8 ud af 10 (79 %). Det er især sociale aktiviteter, løsning af praktiske opgaver og ledsagelse, som de frivillige bidrager til.
- 3 ud af 10 (27 %) af de medlemmer, der arbejder på arbejdspladser med frivillige, har svaret, at der er flere opgaver, der bliver løst af frivillige nu end for to år siden. En fjerdedel (24 %) af de samme medlemmer har svaret, at der er opgaver på deres arbejdsplads, der før blev varetaget af ansatte, men som inden for det sidste år er blevet overtaget af frivillige.
- 3 ud af 4 (72 %) medlemmer fra arbejdspladser med frivillige vurderer, at det frivillige arbejde i høj grad eller i nogen grad forbedrer hverdagen for borgerne.
- Næsten 3 ud af 4 (72 %) mener, at samarbejdet med de frivillige fungerer meget godt eller godt.
- 4 ud af 5 (80 %) af de medlemmer, der arbejder på arbejdspladser med frivillige, svarer ja til, at arbejdspladsens kerneopgaver kunne løses, hvis der ikke var frivillige på arbejdspladsen. 1 ud af 10 (9 %) mener ikke, at opgaverne kunne løses uden frivillige.
- Halvdelen (52 %) af tillidsrepræsentanterne fra arbejdspladser med frivillige har svaret, at der på deres arbejdsplads er aftaler/retningslinjer for brug af de frivillige.
- Lidt under hvert femte medlem (18 %) har selv udført frivilligt socialt arbejde det seneste år.

Om undersøgelsen

Svarene er indsamlet i oktober 2013 i to undersøgelser. I alt 2.506 medlemmer medvirkede i de to undersøgelser. Den samlede svarprocent var 41.

KONTAKT

Rapport udarbejdet af:
FOA Kampagne og Analyse

Presse/Fagbladet:

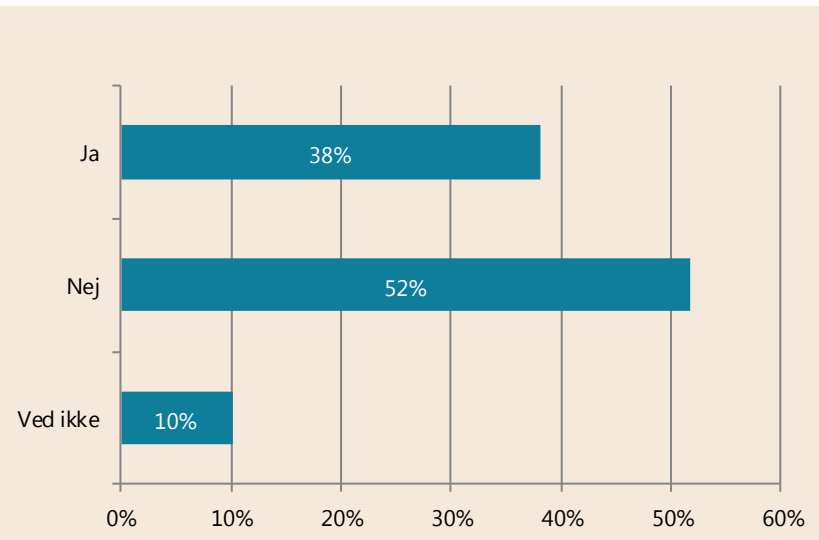
Politisk ansvarlig:

Inge Frölich
Tlf. 46 97 24 17

Jacob Troelsgård

Svarene på de enkelte spørgsmål kan ses på de følgende sider.

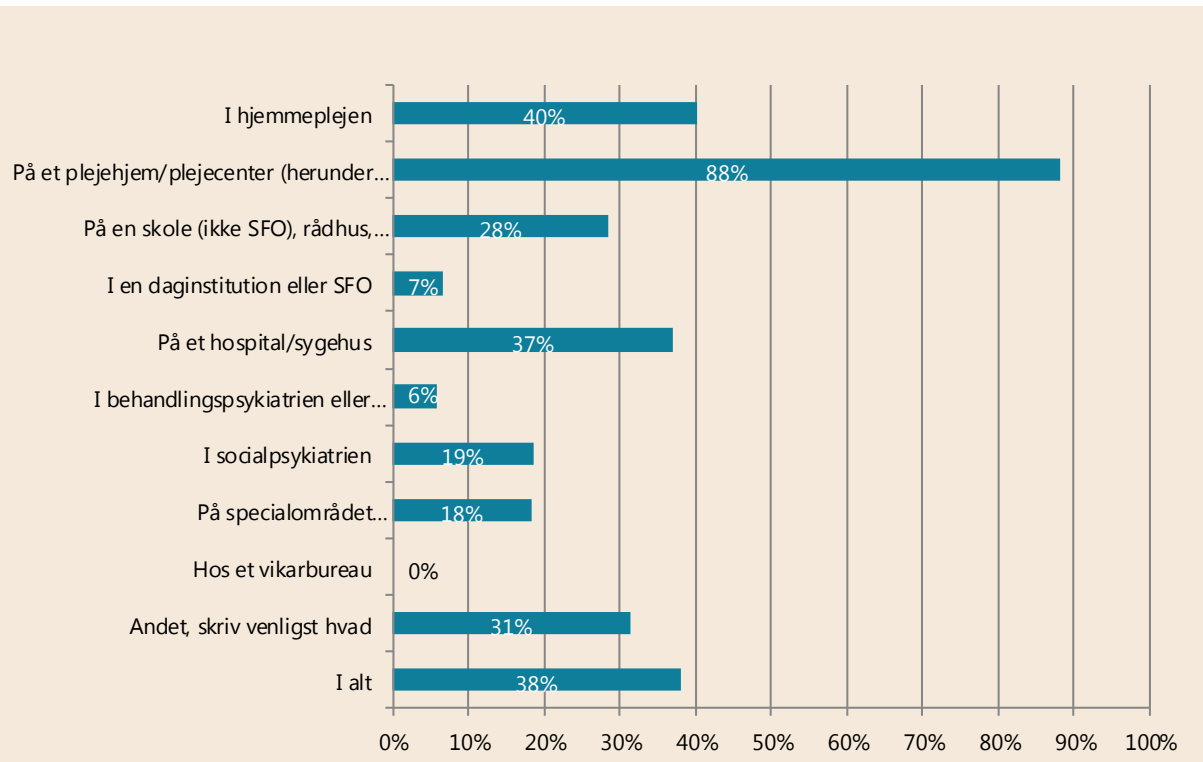
Figur 1. Er der personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på din arbejdsplads?

Antal svar: 2.506

Figur 1 viser, at lidt under 4 ud af 10 af medlemmerne i undersøgelsen (38 %) har personer på deres arbejdsplads, som udfører frivilligt socialt arbejde. Lidt over halvdelen af medlemmerne (52 %) har svaret nej til dette, mens 1 ud af 10 (10 %) ikke ved, om der er frivillige på deres arbejdsplads.

Figur 2. Medlemmer, der har svaret "Ja" til, at der er personer udefra, som udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads – krydset med medlemmernes arbejdsområde

Antal svar: 958

Figur 2 viser svarene fra de medlemmer, der har svaret "Ja" til, at der er personer udefra, der udfører frivilligt arbejde på deres arbejdsplads. Blandt medlemmer, der arbejder på plejehjem/plejecentre, er der 9 ud af 10 (88 %), der har frivillige på deres arbejdsplads. I hjemmeplejen og på hospital/sygehus, er den tilsvarende andel 4 ud af 10 medlemmer (hhv. 40 % og 37 %).

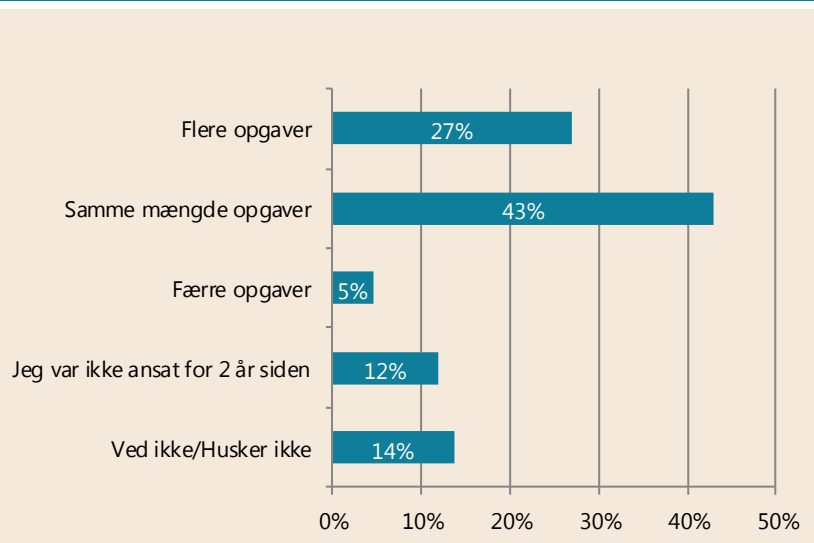
Det gælder for 3 ud af 10 (28 %), der arbejder på en skole, et rådhus, et bibliotek eller lignende, at der er frivillige, der udfører opgaver på deres arbejdsplads.

Lige omkring en femtedel af de medlemmer, der arbejder i socialpsykiatrien (19 %) og på specialområdet (18 %), har personer på deres arbejdsplads, der udfører frivilligt socialt arbejde.

De laveste andel ses i svarene fra medlemmer, der arbejder i en daginstitution eller SFO (7 %), og blandt medlemmer, der arbejder i behandlingspsykiatrien (6 %).

Det samme kryds blev gennemført på baggrund af svarene i en tilsvarende undersøgelse fra november 2012, og resultaterne fra denne nyere undersøgelse afviger ikke væsentligt fra svarene fra 2012.

Figur 3. Er der flere eller færre opgaver på din arbejdsplads, der bliver løst af frivillige nu end for to år siden?

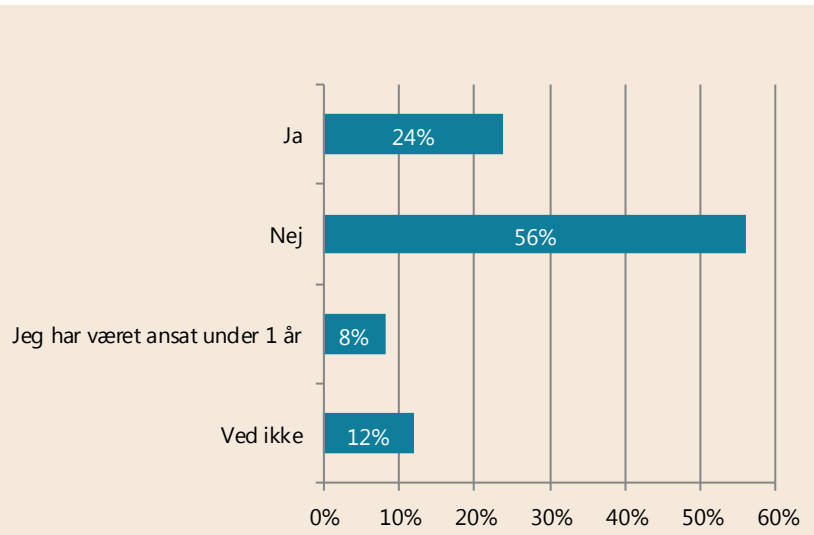

Antal svar: 907

Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har svaret ja til, at der er frivillige på deres arbejdsplads.

Blandt de medlemmer, der har svaret "Ja" til, at der er frivillige på deres arbejdsplads, svarer lidt under 3 ud af 10 (27 %), at de frivillige løser flere opgaver nu end for 2 år siden. Lidt under halvdelen (43 %) svarer, at de frivillige løser den samme mængde opgaver, mens kun 5 procent svarer, at de frivillige løser færre opgaver nu end tidligere. 1 ud af 7 (14 %) var ikke ansat for to år siden, og 1 ud af 10 (11 %) har svaret "Ved ikke/Husker ikke".

Figur 4. Er der opgaver på din arbejdsplads, som før blev varetaget af ansatte, men som inden for det sidste år er blevet overtaget af frivillige?

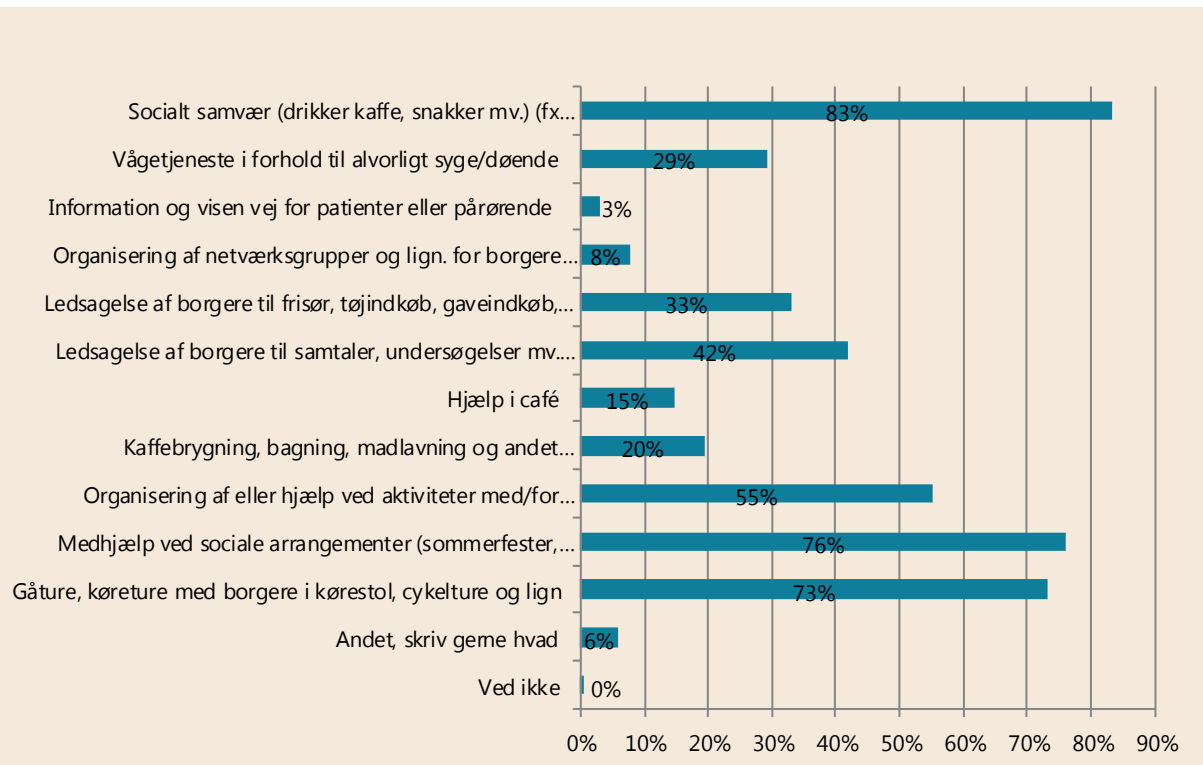

Antal svar: 907

Note: Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har svaret ja til, at der er frivillige på deres arbejdsplads.

Figur 4 viser, at en fjerdedel af de medlemmer (24 %), der har frivillige på deres arbejdsplads, har svaret, at de frivillige inden for det sidste år overtaget opgaver, som før blev varetaget af ansatte. Lidt over halvdelen (56 %) svarer "Nej" til dette. 1 ud af 12 (8 %) har været ansat under et år, og 1 ud af 8 (12 %) har ikke kunnet tage stilling til spørgsmålet.

Figur 5. Hvilke af de følgende typer opgaver har frivillige overtaget på din arbejdsplads inden for det sidste år?

Antal svar: 205

Note: Spørgsmålet er stillet til panelmedlemmer, der har svaret ja til at frivillige har overtaget opgaver fra ansatte inden for det seneste år og arbejder i hjemmeplejen, på plejehjem/plejecentre eller på hospital, i behandlingspsykiatrien eller distriktskykiatrien eller i socialpsykiatrien.

Figur 5 viser, hvilke typer af opgaver de frivillige har overtaget inden for de sidste år. Spørgsmålet er kun stillet til panelmedlemmer på de arbejdsområder, der er nævnt i noten. Det lave antal svar gør, at usikkerheden på spørgsmålet bliver større end normalt. Derfor kan der kun drages begrænsede konklusioner på baggrund af svarene.

Socialt samvær (86 %), medhjælp ved sociale arrangementer (76 %) og gå- eller køreture med borgere i kørestol (73 %) er de mest udbredte af de opgaver, der er overtaget af frivillige – der er ikke en statistisk sikker forskel mellem disse andele.

Organisering af eller hjælpe ved aktiviteter med/for borgerne (55 %) og ledsagelse af borgere til samtaler, undersøgelser mv. (42 %) er mere udbredt end kaffebrygning, bagning, madlavning og andet køkkenarbejde (20 %), hjælp i café (15 %), andet og information og visen vej for patienter eller pårørende (3 %).

Opgavetyperen "Hjælp i café" blev kun vist til medlemmer, der arbejder på et plejehjem/plejecenter – 19 procent af disse medlemmer satte kryds ved denne opgavetype. At sætte kryds ved "Information og visen vej for patienter eller pårørende" var kun en mulighed for medlemmer på sygehuse – 30 procent af disse satte et sådant kryds. Af de medlemmer (på plejehjem og hospitaler), der fik vist opgavetyperen "Vågetjeneste i forhold til alvorligt syge/døende" var der 36 procent, der valgte denne svarmulighed som et af deres svar.

Under "Andet" nævner medlemmerne blandt andet forskellige former for sociale aktiviteter, og som aflastning, når personale skal være samlet fx til personalemøde.

Et medlem skriver:

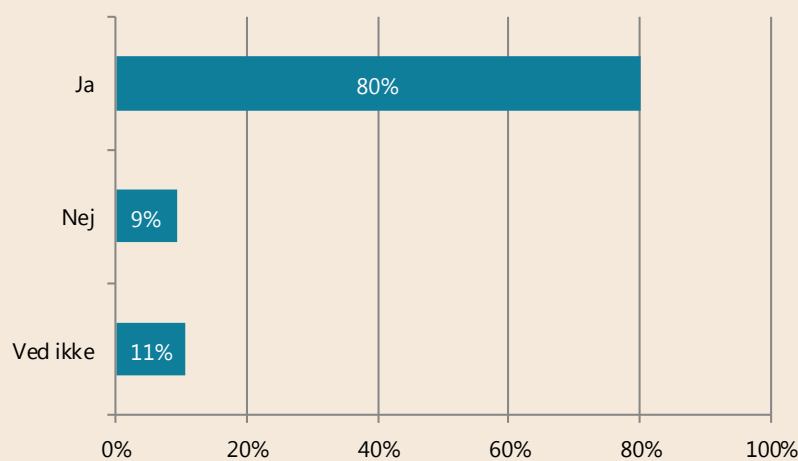
Vi bruger frivillige ved personalemøder, sådan at alle kan deltage. Der bruges frivillige i dagcenter for at opretholde det samme serviceniveau som tidligere, men jeg tror, at det er uden chefens tilsagn. Men det er ikke altid sjovt, da de frivillige overtager de lette opgaver, og fagpersonalet står tilbage med de svære.

Social- og sundhedsassistent på specialområdet.

De medlemmer, som arbejder på skoler, daginstitutioner eller SFO'er; på specialområdet, et vikarbureau eller med "Andet", og som svarede, at de frivillige havde overtaget opgaver, fik et åbent spørgsmål om, hvilke opgaver der er tale om.

13 medlemmer har valgt at uddybe deres svar, og flertallet nævner sociale aktiviteter som gåture og højtlesning af aviser.

Figur 6. Ville I kunne sikre, at arbejdspladsens kerneopgaver blev løst, hvis I ikke havde frivillige på arbejdspladsen? Kerneopgaver er fx personlig hygiejne, tøjvask, rengøring og hjælp ved toiletbesøg

Antal svar: 813

Note: Spørgsmålet er kun stillet til panelmedlemmer fra Kost- og Servicesektoren eller Social- og Sundhedssektoren, der har svaret ja til, at frivillige udfører arbejde på deres arbejdsplads.

Figur 6 viser, at 4 ud af 5 medlemmer (80 %) fra Kost- og Servicesektoren og Social- og Sundhedssektoren med frivillige på deres arbejdsplads har svaret, at man på arbejdspladsen ville kunne sikre, at kerneopgaverne blev løst, hvis ikke der var frivillige. Lige under 1 ud af 10 (9 %) har svaret "Nej" til dette, mens 1 ud af 9 (11 %) har svaret "Ved ikke".

De medlemmer, der har svaret nej til, at man på deres arbejdsplads ville kunne sikre, at kerneopgaverne blev løst, hvis der ikke var frivillige, har haft mulighed for at uddybe, hvilke kerneopgaver der ikke ville kunne løses.

Omkring to tredjedele af de 32 medlemmer, der har valgt at uddybe deres svar, nævner rengøring og /eller socialt samvær eller aktiviteter. Enkelte medlemmer nævner, at kerneopgaver som medicinhåndtering og personlig pleje ikke ville kunne løses, hvis der ikke var frivillige på deres arbejdsplads.

Her kommer et par udsagn fra medlemmer:

Der er mindre observation med patienterne, når en frivillig deler kaffe ud, ect. Har oplevet, at det faste personale afspadserer, når der kommer frivillige fra Røde Kors. Det synes jeg er RET alarmerende.

Portør på et sygehus

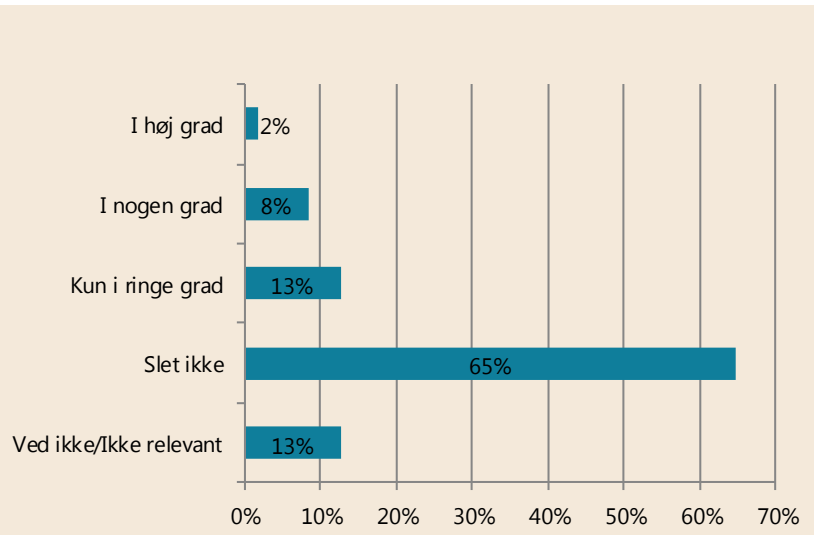

Alm daglige kerne opgaver fylder al arbejdstiden, så de frivillige må tage med på tur, læse avisen, hjælpe ved arrangementer osv.

Social- og sundhedsassistent på plejehjem/plejecenter

**Figur 7. I hvilken grad gælder det følgende på din arbejdsplads?
"På min arbejdsplads er der borgere, som har fået reduceret deres hjælp og pleje med henvisning til, at frivillige må dække en del af deres behov"**

Antal svar: 803

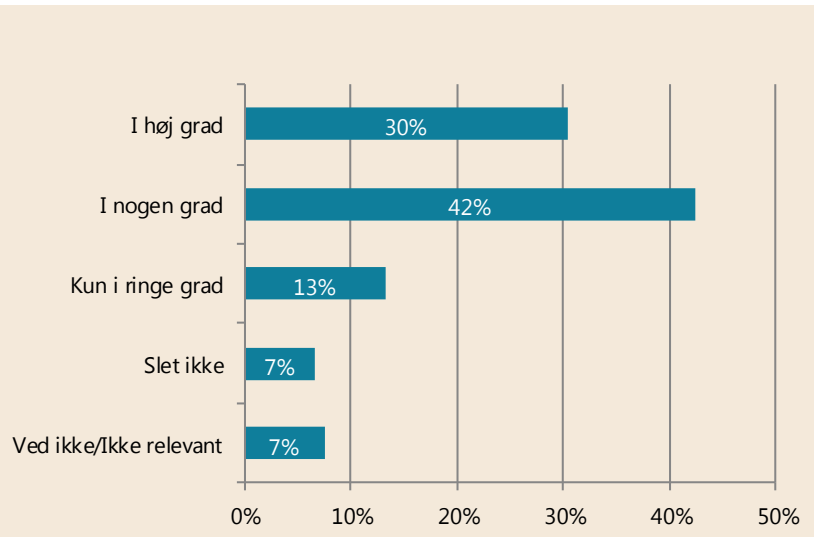
Note: Spørgsmålet er kun stillet til panelmedlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har svaret ja til, at frivillige udfører arbejde på deres arbejdsplads.

To tredjedele (65 %) af de medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har frivillige på deres arbejdsplads, har svaret "Slet ikke" på et spørgsmål om, hvor vidt der er borgere, som har fået reduceret deres hjælp og pleje med henvisning til at frivillige må dække en del af deres behov.

Svarene fremgår af figur 7 ovenfor.

Lidt over 1 ud af 8 (13 %) svarer "Kun i ringe grad", mens 1 ud af 12 (8 %) svarer "I nogen grad". Kun 2 procent svarer, at det i høj grad gælder på deres arbejdsplads.

**Figur 8. I hvilken grad gælder det følgende på din arbejdsplads?
"Det frivillige arbejde på min arbejdsplads forbedrer hverdagen for borgerne (de ældre, patienterne, mv.)"**

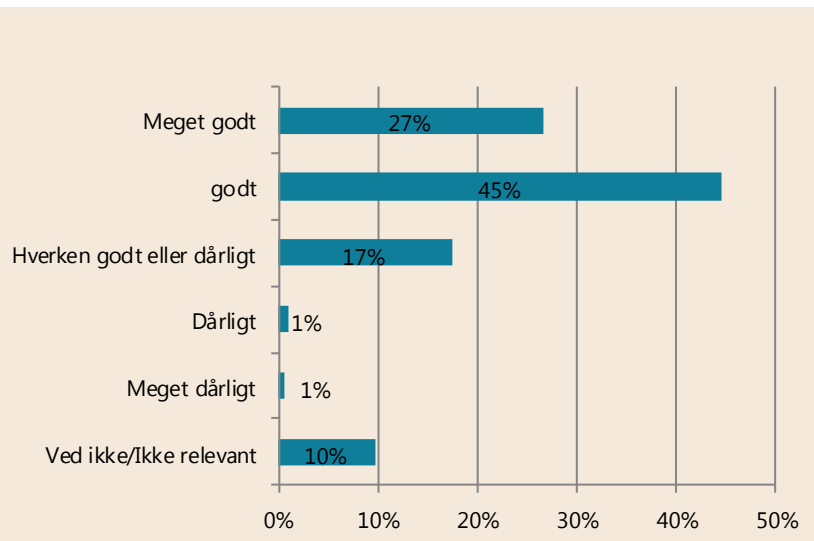
Antal svar: 863

Note: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret ja til, at frivillige udfører opgaver på deres arbejdsplads. Medlemmer fra Pædagogisk Sektor fik stillet spørgsmålet med en lidt anderledes formulering: "I hvilken grad forbedrer det frivillige arbejde på din arbejdsplads hverdagen for børnene/borgerne?"

Figur 8 viser, at lidt over 7 ud af 10 medlemmer i undersøgelsen (72 %), der har frivillige på deres arbejdsplads, svarer, at det frivillige arbejde i nogen eller i høj grad forbedrer hverdagen for borgerne. 1 ud af 8 (13 %) mener, at borgernes hverdag kun forbedres i ringe grad, mens 7 procent mener, at det frivillige arbejde slet ikke forbedrer borgernes hverdag. En tilsvarende andel på 7 procent har svaret "Ved ikke".

I undersøgelsen fra 2012 svarede 85 procent, at de frivilliges arbejde forbedrede borgernes hverdag i nogen eller i høj grad. Dette er lidt højere end andelen på 72 procent i denne undersøgelse.

Figur 9. Hvordan fungerer samarbejdet mellem dig og dine kolleger og de frivillige på din arbejdsplads?

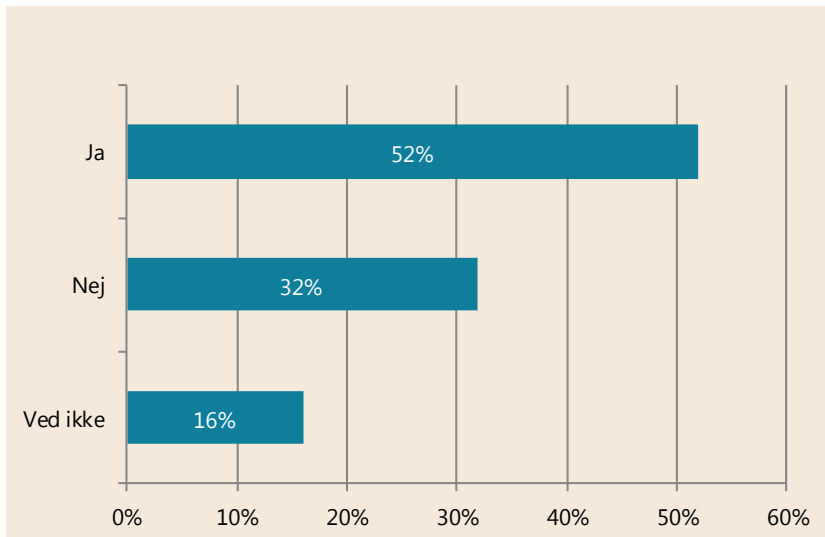

Antal svar: 892

Note: Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har svaret, at der er frivillige, der udfører opgaver på deres arbejdsplads.

7 ud af 10 medlemmer (72 %) med frivillige på deres arbejdsplads mener, at samarbejdet med de frivillige fungerer godt eller meget godt. En sjettedel (17 %) mener, at samarbejdet hverken fungerer godt eller dårligt, mens kun 2 procent har svaret, at samarbejdet fungerer dårligt eller meget dårligt. 10 procent har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet.

Figur 10. Er der en aftale/retningslinjer på din arbejdsplads om brug af de frivillige?

Antal svar: 112

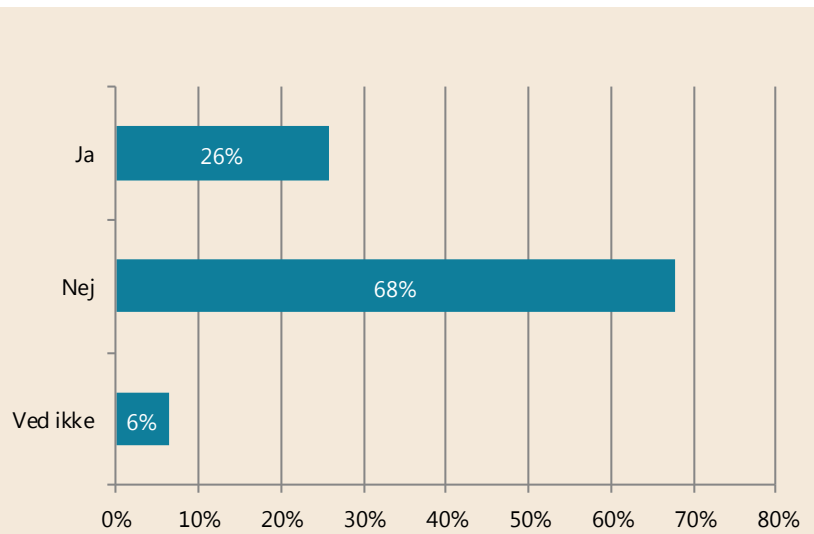
Note: Spørgsmålet er stillet til tillidsrepræsentanter, der har svaret, at frivillige udfører opgaver på deres arbejdsplads.

De medlemmer, der er tillidsrepræsentanter, og som har svaret ja til det indledende spørgsmål om, hvorvidt der er frivillige, der udfører opgaver på arbejdspladsen, er blevet spurgt, om der på deres arbejdsplads er en aftale/retningslinjer om brug af de frivillige. Svarene fremgår af figur 10 ovenfor.

Lidt over halvdelen (52 %) af disse tillidsrepræsentanter, har svaret "Ja" til, at der er en sådan aftale eller retningslinjer om brug af frivillige. 3 ud af 10 (31 %) har svaret "Nej" til dette, mens hvert sjette (17 %) har svaret "Ved ikke".

Tillidsrepræsentanterne har haft mulighed for at uddybe, hvad retningslinjerne indeholder, og det har 31 benyttet sig af. Her skriver den største del, at de indeholder beskrivelser af, hvilke typer arbejdsopgaver de frivillige må varetage eller ikke må varetage.

Figur 11. Kender du pjecen om spilleregler for brug af frivillige på arbejdspladsen?

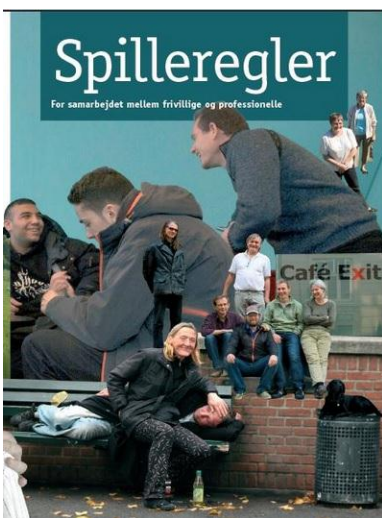

Antal svar: 62

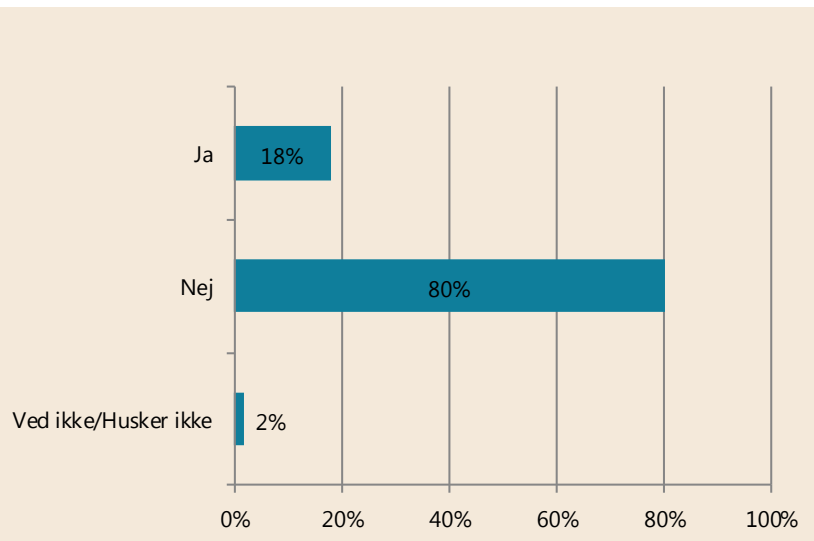
Note: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret ja til, at der er en aftale/retningslinjer på deres arbejdsplads om brug af frivillige.

Figur 11 viser, at en fjerdedel (26 %) af de tillidsrepræsentanter, som er på en arbejdsplads med retningslinjer for brug af frivillige, kender til en pjecce om spilleregler for brug af frivillige, som FOA har været med til at udarbejde. Lidt over to tredjedele (68 %) kender den ikke, og 6 procent har svaret "ved ikke". Forsiden af pjecen med spilleregler er vist nedenfor og blev også vist i spørgeskemaet.

De (16) tillidsrepræsentanter i figur 11, der kender pjecen, er blevet spurgt, om pjecen gav inspiration til aftalen/retningslinjerne om brug af frivillige. Det svarede 6 af de 16 "Ja" til.

Figur 12. Har du selv udført frivilligt socialt arbejde inden for det seneste år?

Antal svar: 1.885

Spørgsmålet er stillet til alle medlemmer i undersøgelsen inkl. medlemmer der arbejder i dagplejen.

Figur 12 viser, at en femtedel af medlemmerne i undersøgelsen (18 %) selv har udført frivilligt arbejde indenfor det seneste år, mens fire femtedele (80 %) ikke har gjort det. I 2012-undersøgelsen blev det samme spørgsmål stillet, og her svarede en tilsvarende andel på en femtedel, at de selv havde udført frivilligt socialt arbejde det seneste år.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen blandt panelmedlemmer blev gennemført i perioden 7.-23. oktober 2013, og undersøgelsen blandt medlemmer af Pædagogisk Sektor blev gennemført i perioden 9. -23. oktober 2013.

Indsamlingsmetode

De to undersøgelser er udsendt via e-mail.

Målgruppen

Målgruppen er panelmedlemmer fra Kost- og Servicesektoren, Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren samt tilfældigt udvalgte medlemmer fra Pædagogisk Sektor, medlemmer med arbejdsplads i dagplejen undtaget (den sidste figur i notatet indeholder dog også svar fra medlemmer i dagplejen).

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 8.424 medlemmer inviteret til de to undersøgelser, fordelt på 4.900 medlemmer fra Pædagogisk Sektor og 3.524 medlemmer fra medlemspanelet. Den samlede svarprocent er 41.

Vægtning af data

Der er vægtet for sektortilhørsforhold.

Usikkerhed

Alle forskelle er statistisk signifikante, medmindre andet er anført.